

ШЫН

Өртээ 3 коп.

БИСТИН КАНДИДАТАРЫНЫС

Ол — таралган таңдынын, кыда Элегестин хоочун малчынынын огу. Оң биле ужурамы бээривисе бодуну эес, а совхозунун, оң жоюндун дутайын чулаагаагына ынак бодуну болгаш чыгак-чаагай кижи болду. Хой адырлыг «Тинделге» совхозтун амгы чедикшилеринин дутайын улус тутуулаагы бергенде хамыктын мурунда оң директорунун хууда үлгөргө, аймак-агынын экономикти болгаш социал хожугедегине оң төлөпкү салымын дутуулаагы дутайын чыгак бестер биле мактаар.

Вадим Орамбалоич «Тинделге» совхозтун директору болгаш беш чыл болур. Тимирязев атыг кедээ ажал-агы академиктен дооскан анык артемен-агрономун куш-ажалды оруу Тока атыг совхозтун Кулуун салбырыга эгелээ. Ажалды бээрелдиг кылар, оң зарымсалгазын медресеги специалист оң соода «Сүт-Хол» совхозтун кол агрономун, Чоон-Хемчиге «Болыскай» совхозтун директоруна аныккан. Анык специалист кычар чорту депштинген оң арга-дурактаагы байыткан, чогадыкчы инициативанын кудугун.

Чад директор «Тинделге» совхозка келген уеде байдал ооруктуг эес болган. Күрүне мурунуга даалгалар күтсөтпөй, чер ажалынын културалы, техника ажалы чыгыс деннедиг, дүжүт ажал — совхоз кармалыг турган.

Чуу кылдыр? Экономиканы кудурт, дүжүтү бестерин кандыг ооруктуг биле чедип алза өңкүл?

Директорун ханы билдиги, амгы уеде бодуруг чорудулаагынын технологияны эки билер, совхозта партия, профивелдег органзащиларыга, хой-нигине дагылаш, юнирлер биле ажалдап билер чоруу ажалды уштал-башкарыгына инициатива берген.

Партионун хуралдарына ылангы кол специалисттер биле ажалды, автопарк, МТМ ышмак коллективтерде партия организацияларын, кол специалисттерин, оскенда «штерин» отчтарын дынап тургулаан. Совхоз бодурулгезинин командирлеринин иштине коммунистеринин санын көүдөткөн. Хой ажалында № 1, 2, 3 механизаторлар отрядтар командирлерин, СВФ-ини эргелекчи шупту коммунистер.

Директор бодурулге айтырларын шиптирлээгине кол специалисттерин, ортума аяно удуртукчуларын ботидеяларын кудурткан. Совхоз бодурулгезин башкарыгынын пек структуралык ама ында тургустунан. Нехтер удуртукчулары база шупту кол специалисттер.

Вадим Орамбалоич

ДИРЕКТОР

Хулаэнген ажал дээш олар дорт харымсалгалыг.

Совхозта куш-ажал хуу ажал хууадаагы чорутканынын соода организациястыг эгелээр. Ону ажал шагын дан оске уеде, эртен эрте-жик эртерин, айнык, неде-лянык, ийи хуунун иштине бугу уаастоктарга чорудар ажалдарын дүргөн шиптир-лээр. Кол-да чүве — бер-дигин даалгаларын күү-селдизин дараагында ыла-ла хынап көрү директорун ажалынын бир кол негелде-ли болган. Ылангы тех-никалы адилетин, ажалда-лынык, септелгезини тала-зы биле ажалдарын дирек-тор үргүлү контролга ал-ган.

Амгы уеде кур-чержилер сөзүгнэ эс болуп, тарылга чорудар болган хөрүч кол баазырадыр техникалар сеп-

телгезин февральдык эгезин-де бурун дооскан. Ам кук-руза ажалар номбайнар, си-лос кезер машиналар, гра-блдер септелгезин чорудуп, мал чеди белеткээр тех-никаны февраль 23-ке чедир бурун септе доозар.

Вадим Орамбалоич эки организация болуундан ажа-гыда идепкейлик лектор, пропагандист. Директорун удурткан. «Удуртукчуу куш-ажалы» деп семинара ажал-агынын специалист-рин, ортума аяно удуртук-чулары шупту өөренип ту-рар, оларын хой кезин про-пагандистер болу берилген.

Специалистерин турум-чулары биле эртен чылын он дорт аал ишти чурттаар ийи өөрелдиг чеди бакынын тутуусу. Ам ында башка-лар, эмчилер, специалистер, хой уругуларды өгүлелер чурттап туралар — деп, директор чутаалаа болду.

Совхозта социалистик ча-рыш — шипчедиктин күш. Эки шынарыг ажал дээш акша шыналарын кадар-чыларга, саанчыларга, ме-ханизаторларга, ук адыр-ларда специалистерге тө-лөп берип турар. Бо-совхозта трактористтин айда-палыг ортума-биле 222 рубль, а материалдык ниги-берилгелерин биле катал алыр болза — 271 рубль четкен. Ажалды ак сетки-лит, шынарыг кылганы дээш бугу талаагы дегини турар. Ынчангаш бо хү-нерде совхозта механизаторлар бурун четир.

Ажал-агында муриакы-лар өзүл, мал-сүртүг көү-лөп, үнүш-дүжүт беден. Фермада сүт комплексини тургускан. Коллектив эек чылдыг планнарын чедикши-нин күсөдип, сүтүн 99 хууун бирги, ийиги сорта-саткан. Ол ышмак мал че-миниг белетилген тускай-лыг адыр кылдыр органи-застан.

Совхозтун экономиканы кудуртуп, хойуадаагынын ажал эртенгенин бир кол магалдыгы чедер ажалы-нын зона системазын шип-

гездин атыры биле бир аай угулаагынын ажалды чорутканы, оң түнелинде Чедерин дегем ховуларында хөрүчүнүн хаттан урелер чоруу ажалды турар. Сов-хозта черин хөрүчүн ажа-дарбай болбаагырадыр техниканын долу ажалыг чедип алдыган. Автомаш-налар ажалынын коэф-фициентин улааткан, совхоз ам оске ажал-агыларын машиналар дилгес аларган. Чүтк сөрттүр ажалдарын чүткел ботайынын куш-би-ле билени бедидип, совхоз дээш өөрелдиге черлеринде бодунун стипендиаттарын өөрелдип ал турар.

Барык бугу адырла-рыныс огулгалыг ажалдаан. Беш чылдын үш чылдарын-да база эртен чылын план-ын күрүне бодилгезин болгаш 1982 чылда райо-нун күрүне бодилгезин күсөдизин дутайында айтырларын чутаалашкан.

СЭКП-ин XXVI съезди-нин, СЭКП ТК-нын оон соодагы Пленумдарын шиптирлерин удуртута бодуруп, ажалдык уаасток бурдугине социалистик ча-рышты дээштик организа-таанынын түнелинде райо-нун экономиказы элзэн бы-жыккан болгаш чонун ма-териалдыг чаагай чоруу көсүзү биле беден.

Районун улуттук боду-руге черлерин продукция сайгарынын планын 103 хуу, куш-ажалдын бодуру-чулун 104.4 хуу күсөдизин, Улус ажал-агынын планын ажык 79 тонна чалаан сүт-тү, 40 тонна мал саркаан, 23 муң тонна хөмүр-дашты болгаш оске-даа продукцияны алган. 1982 чылдаазы биле деңгээрге култура амдырал болгаш ажал-агы баранарын бодурун 7.9 хуу көүдөзүн.

Чадананын хөмүр-даш разрезин, саржак заводу, та-раа хулаа адыр бодуруге чери, районнар араанын «Сельхозтехника» катти-жышкыны продукция сай-гарынын, куш-ажалдын бодуручулун бедидер та-лаа-биле багай эес көрү-гүлери чедип алган.

Кадангы ажал-агынын эртен чылын чамалы эки түнелдерин ажалдаан. Күрүне сүт садарнын планын оонадаагы 118.2 хуу, дүктү — 114.9 хуу күсө-дизин. «Чыраа-Бакы», «Хөндерей» совхозтар ку-раныс мал продуктулар са-дар планын боттадырган. Районун ажал-агында эртен чылын чедип алды-ган чүдүлдер биле черелеш-мейн чедир шиптирлеттин-мейн турар айтырлар бар. Чамдык бодуругелер эртен чылдын планын оонадаагы күсөдизин, куш-ажалдын бодуручулун

Чер-чер Советтеринде КИЧЭЭНГЕЙНИ — ШИИПРИЛЕТТИНМЭЭН АЙТЫРГЛАРЖЕ

Улус депутаттарын Чоон-Хемчик район Совети-нин сессиязына 1984 чыл-да районун экономиктиг болгаш социал хожугедегине күрүне планынын дута-йында болгаш 1983 чылда районун экономиктиг бол-гаш социал хожугедегине күрүне планынын күсөдизин дутуулаагы бодурунун планын чүгел 82.7 хуу күсөдизин, Ойектилер ажал-агы чоругу уеде кирбей турар. Сельхозтех-ника баазазын, тууру заво-дун ажал-агы кинер план үзүлгөн, Тудут организация-ларында куш-ажалды брига-да керээз биле организа-таары шипчедип алдын-маан.

Совхозтарда кедээ ажал-агы продукттарынын боду-ругезин СЭКП ТК-нын май (1982 ч.), декабрь (1983 ч.) Пленумдарын салган сорулгаларына ама-да дүшүлсө, Тараа, ногаа болгаш мал чеди култура-ларынын дүжүт чыгыс бо-луп артышкан. Суттагыт шөлдөргүн ажал-агы негел-де дүшүлсө, ажал-агынын эес чоруктар бар. Райо-нун ажал-агыларында чер ажалынын зона системазын четлес боттадырып турар. Хөрүчү камгаларынын, бо-лаазырадыр кылдырынын технологиясында хажы-дымышкынар бар, бон үнүш-тер биле демисел чорутпайн турар.

Мал ажалында шиптир-леттинмейн турар айтыр-лар эвээш эес. Оң салда-ры көсүк. Күрүне эт са-дарынын чыл планын район күсөдизин, эт бодурунун — 80.4 хуу боттаган. 1982 чылдын биле деңгээрге бо-да малдык баш саны 3.1 хуу өвөөзүн, төрүүр 100 баш-дан, малга оонаштыр ниги-ра-йонда 55 башаа, 71 ажай-хураган алдыган. Ажал-агы бодуру чылдаагы биле чүтүн ажал-агы биле 7470 баш мал хо-ран. Малдын продуктулу чар-мыс болуп артышкан. Чикээ, бир инекке оонаш-тыр саар сүт план 8туугар 1270 килограмм турда, че-рек кырында 1229 кило-грамм сүт саап алдыган. Чедир күсөдизинин оң. Дүк кыргымынын планы база боттамайн келген, хой-дан кыргы дүк планы —

2,07 килограмм, а алдынып турары — 1,98 килограмм бо-луп турар. Мал ажалында четистерин чылдаагы чү-дел? Вирезде, чед бааза-зын кошканда.

Районун экономиктиг болгаш социал хожугедегине планын СЭКП ТК-нын XXVI сессиязын болгаш Пленумдарын шиптир-лерия дүшүтүр тургустун-ган. 1984 чылда районун эко-номиктиг хожугедегине пла-нында улуттук бодуруге-лерин хожугедегине улут кичээгиге улаганга, Района бараанын продукция боду-ренин 6,8 миллион рубль че-дери көрдүнгөн, оң саарыл-газы 5,7 миллион рубль бо-лур. Куш-ажалдын боду-ручулун бедидер. Кедээ ажал-агы продукттарынын ниги-ти бодуругезинин ниги-ти чамалы 5,8 миллион рубль чедер, азы 1983 чылда де-ңгээрге өсүлдө 27,8 хуу бо-лур. Мал продукттарынын бодурун көүдөзүл сорул-га биле мыйыстыг бола ма-лды, хой-ошкунун, хаан бажын өстүрери көрдүнгөн. Кедээ ажал-агынын мате-риалды баазазын быжык-лаар сорулга биле кедээ ажал-агынын бугу компле-ксизине 3,3 миллион ру-блдин капитал салымын-ын кинери көрдүнгөн. Ке-дээ Советтерин шупту биле 117 муң рубльдин капи-тал салымынын шипчед-ип алды.

Бо чылдын сорулгалары боттадырган. Бугу күшү оон күсөдизинче мөөнөзүн. Ынчангаш бо хүнереде кичээгиге эртен чылда че-дир шиптирлеттинмейн бар-ган айтырларга улаганга. Районун ажал-агылары-нын бодуругелеринин соци-алистик хулаагыларын СЭКП ТК-нын декабрь (1983 ч.) Пленумун шип-тирлерин харым кылдыр куш-ажалдын бодуручу-лун планда көрдүнгөндиге ажал 1 хуу бедидер болгаш продукциянын бот-уезин 0,5 хуу немей чингедери көрдүнгөн. Ону черек кы-рында боттадырарына райо-нун чер-чер Советтери боттут улуг кинер.

К. МОНГУШ.

ЧЫРГАКЫНЫН МАЛЧЫННАРЫНДА

«Чыраа-Бакы» совхозтун Чыргак салбырынын мал-чыныры СЭКП ТК-нын де-кабрь (1983 ч.) Пленумун материалдары биле таныш-кан, алаа харым кылдыр 1983—1984 чылдарын кыштагаларынын ниги-тин малын хур ажыраар, оң баш санын өстүрер, чаш толун чиндик чок камгалап аларын хулааган.

Ажал-агынын Улут-Хову хожук боттаагында 8054 баш шөор мал 18 кодада кыштагалар турар. Оң ишти-нде төрүүр 12 кодада 4445 хой бар. Бо хүнере чедир оларын 2812-и оол-дапкан, хураганарын оңа-менди. Анык малчын Вик-тор Монгушун кодагында 420 хойун 243-ч оолдап болгаш 301 хураган кам-гал алдыган. Оң ада-нези хоочун малчынар Дары-Су-

рун болгаш Кертик-ыс Мон-гуштар пенсияга үнгөш, ка-дарган хойго огуна хулаа-ган. Амгы уеде олар ында сакмачылап, арга-дуракта-зын огуна дамыдыл бер-ип чорутулар. Ол ышмак район Советини дегулаан, хоочун хойку Озөй-оол Хекелетесвич Монгуш баа-за чаш хураганарын оңа-менди доуктуруп турар. Оң төрүүр 385 хойондан 305 хой оолдаан. Малчы-нын уруу Раиса школазын дооскан, ада-незинин аалы-нда дулаагы каларчылап кырган. Ол ам сакмачылап ажалдап турар болгаш 170 хураганын хулааган алган доуктуруп турар.

Салбырын кыштагалары-нда мал чедикти кулралар-ды чедирткен, сүт сөөр-түр машиналар доктаамал чоруп турар. Малчынар ор-

тузунга зооветеринардыг өө-редиктеги эртерин турар. Малчын кодан бурдугунде агитаторларын быжыккан. Олар малчынарга лекция, бещедаларын кылып, ССР-ин Дээш Советинге соң-гудаларга үткүштү чорут-туруп турар ажалдарын та-пыштыр турар.

Бо харымсалгалыг кампа-ния үезинде херекчилер инициатива малчын кодан-нын автолакалар биле хан-дымгаларын үзүктелерин турары ажалга таарыма-чок. Малчынынын үш-чөм, үзүктел баранары биле улуттук чок хандыраы да-рый негетинип турар.

Ш. КУУЛАР.

улус депутаттарынын

Чыргак кедээ Советинин

күсөдизин камгалар.

ХОРАТНАС ДЭЭШ

Бай-Тайга районун ажал-агыларында амгы уеде хой оолдаагыны бааза-ла кидип тулук. «Бай-Тал», «Тээли» совхозтарда төрүүр хойлар-нын хой кезин оолдаа. Чаш хураганарын меиди камга-лап алыр, төрөн хойларын камгаш хур ажыраар дээш организацыг хемчегдерин районун агроулеттук-ка-тыжышкынын ажал-агы-лар тус-тузунда ач чорудуп турар. Төрүүр хой кодан-нарында дулаагы калар-чыларын, сакмачыларын быжыккан. Малчынынын садыг хандырылаагы, оларга почта чедирлгезинге кичээгиге улагатырган. Бо хүнере «Кара-Хол» сов-хозта төрүүр 4926 хойунун 1821-и оолдапкан, хураган-нары шупту меиди. Чаш хураганнарын камгалап алыр

талаа биле ук ажал-агы районда мурунку одуртга чоруп турар.

Дына хой малчынар боттайынын алган хулааге-лерин күсөдизинге бедик харымсалгалыг болуп, ча-гыс-даа хураган хоратнас дээш хожугедегине ажал-агы туралар. Хойкулар С. Хертектин, К. Төренин «Тээли» совхоз), К. Ку-лак, Д. Сага («Бай-Тал» совхоз), Ч. Кара-Донгак, С. Чалып, («Муриакы» сов-хоз) дээш өскелерин-даа кыштагаларында хойларын хур, хураганнарын меиди өзүл турар.

Районда хой оолдаа-гынын талаа-биле бай-дал эртен чылдын бо үе-зининге деңгээрге, ниги-ти биле багай эес.

Б. БАРЕА.

СУУРУВУСТУ УТПАЗЫН

Ажалын чоңуу чагалары партиянын массалар биле ха-рылаагынын чыгуу хемчегдерин бирээз болур. Ийде ча-галарда совет кижилер чүртүк Эдуард элери бистер бис дээш сакмачылап, амдыраагы ийдепкейлик тургужук иле-рлик турар.

(СЭКП-ин XXVI сессиязын ТК-нын Отчот илеткелденген).

Чоон-Хемчик районун Хорун-Даг суурда чурттап, ажалдап турар бис. Суурувус Чыраа-Бакы суур-дан 15 километр чедер турун турар. Сөөлү беш чылда чурттап турарынын байдальдыг өскериле-ге болбаан. Оң чылдаагы чангыс — совхозтун дирекциязынын, партиянын талаадын бистин суурун чурттагыларын социал амдыралыгын кичээгиге кошок.

Суурувус Хемчик хемден ырак эвесе, каас-ча-ран чедер турун турар. Эд ылангы мал ажал-агына конгуч таарычалыг чедер. Алаа тесе, чыгыс дээш калдык-да малды ажалар болур. Эд ыла-ны Кара-Шанчылык эрги бугаын Хемчиктен үн-дүргөш, сугаттын черлеринде ажаллар болза, таараным-даа, ситенгени-даа бедик дүктүлү ап бо-лур. Ол дугайында чугаа нидирлер кырында хой-ле удаа болуп турган. Оон чүд-даа бүтүзөн. Хой кижилер чуртун камгаш, чоруп турар аларган Сөөлү беш чылда чангыс-даа бажык-балгат бистин суурга туттунаан. Аш-чөм биле хандымылга четтес. Бо айтырларын шиптирлөп бээр биле районун-даа, совхозтун-даа удуртук ажалдаагы-ларынга айтырыгын хой удаа тургузуп келдизин. Оон калдык-да өскериле чок хөвөр артын турар. Бистин суурун чурттагыларын негелделерин моон сонгар камгаш шиптирлээр?

Хой кижи ат салган мын-дый уткалыг чагаа «Шып-солун» редакциязына Чоон-Хемчик районун Хорун-Даг суурунда келген. Ук бай-далды хынап көрөгө, факты-лар бадматтыктып турар болган.

Суурун хоочун чуртта-к-

челми белеткээр чери кол-дуунда бистин суурун деңгээринде. Сөөлү чыл-дарда суурувус ээзилер калган. Совхозтун дирек-циясы бисче сагыш салба-таан. Эд бергенде турар чү-ве — траиспорт хандырыл-ганы. Хлебти кодуунда Ча-даанадан барып салдып ап турар бис. Кедээ улут оорук кылаштан үнгөш, эртен-дүшкөн машиналар дозарында хой үе үндүрүп турар бис.

Тудутку Ш. Ооржак мын-чаар хомудал чутаалап ора-ноуунда он хире кини ажалдап турар бис. Оскен төрөн черин калган чорупу-дизин, конгуч караадагыт. Кожун чоруткан-даа калаа баар боор. Ынчангаш Ча-даананын тудут организа-циязында ажалды берди-нис. Ам Сүт-Хол районун Ак-Дашта ажалдап турар бис. Ажал-дүдүг улуска ырак чедер барып-кээп ажалдары берге болур-дур. Бистин бодурустун сууру-вуста тудуг-суур-даа тут-пайн турар. Бо суурга ийи чыл бурунгаар ийи кудук казып эгелзэн турган. Ол кудуктарын казырын нас-кын, чедип кылбайн, ара камгаш чоруткан. Ол ам чүгел күрүнеге улут кога-лал болуп артыкан. Оон эске манда черле тудуг дугайын-даа чугаа бестиг беш чылда туруп көрбөз. Совхозтун удуртукчу ажалдакчылары

бисти хову ортузунда, бот-таны билгелер аан дээш, оотпакан барган ышмак кылдыр сактырдыр бис.

Суурун чурттагыларын бис хомудал чутааларын бадматкар дээш-даа чүе дег, бис алаа турувуста ол суур-ну бир агитваралыгын бедик кезиктиргени малчын Калдар-оол Сарыларга шеф дузаы чедирер дээш чыг-ылып келгеш, малчынын кыштаагыне чорупу машина манал олуруп-олуруп, таран чоруп бардылар. А херек кырында он мурунда хун машинаын бээр кылдыр ду-гуржуп каан чүе болду. Ол сүртүкө бар чыда, 40 ажал градус чыкылмаа соок үе-зинде Чадаанаже машина дозуп чанарыныс ол деп маңаагы бар чыккан урул-ларга база таварыштымыс.

Хорун-Даг суурун чурт-тагыларын «Шып» со-лунче чоруткан чагааны азы дозуртуп турар саналы черле чөптүг айтырдыр. Ол ду-лаагы мал уктагылап, ку-галашкан улуттарын — трактор-хобу бригаданынын бригадир С. Куулар, суга-гыч В. Монгуш, тудутку Э. Куулар болгаш суурун оске-даа чурттагыларын ба-дыткаар болдулар.

Ол суурун чурттагыла-рынын бодал турары ажа-лырга, олар удуртук ажал-дакчыларын мурунундан дүлү чугаа бестиг беш чылда туруп көрбөз. Совхозтун удуртукчу ажалдакчылары

Бир чагаанын изи-биле

сүт-бараан фермазы, бир хойку бригада, бир тран-тор-хобу бригадасы бар. Ындыг болгонда, ында ажал-дап турар кинилер амгы уе-де байдалында деңгээлдер, долу утка-шынарыг, бай-байлак чурттагыл күүзөр-лөр, тургустууп келген бо байдальды өөренип көргөш, районун-даа, совхозтун-даа удуртукчулары ол суурун чурттагыларын социал амдыралын улам өнжиде-ленип айтырымын кичээ-гей саларын чон чөптүг не-гел турардыр.

Бистин бо хүнереинде эки бугуу даартагы ам-дырал бөгүнгүндүн улам эки болжун дээш, нигитини ажал-агынын төлөпкү улут-тузун кинер дээш оралда-нып чоруюу. А чоңуун чаа-гай чоруу, културдуг амдыралы дээш Комму-нист партияныс болган Со-вет чааагыс доктаамал са-гыш салып, тодаргай хем-чеглерин чорудуп турар. Ындыг турбуге, бо бичин суурда кижилерин ажалда-тып, чурттагына таарымча чок чүтүлгенин чылдарын-че кичээгиге кошок. «Тү-түлдүрүп» турары элентиг.

Бистин республиканын де-ңгээринде бо ышмак өс-кө-дө ыныг бичин суурулар бар болгай. Ийги чергени олаан сууруларын улус бааза эки.

Б. СЕДЕН.ХУУРАК.

Брак-уаак орутутг чедер ажал шипчелерин амды-гал хандырылаагыче док-таамат кичээгиге Чад Суур кедээ Совети, оске-даа чедер салып үзүктүлү. Хан-дырылганы байдалы ыныг туруп болза бе? Ону эдер талаа-биле ажалды чорут-дарын үе негел келген.

Н. ДАМДЫН.

ЧОГУУР КИЧЭЭНГЕЙ

Бин-Хем районда «Саян» совхозтун шөор малынын кол нурууз Сесерил сал-бырында. Амгы уеде малчын кодагында хой оолдаагы-нын кидип тулук. Салбы-рында малчын бригада-зында малчын К. Салчактын кодагында 304 хой оол-даан, чаш хураганар оңа-менди дозуртуп турар. Бри-гадын анык малчыны А. Нончаттын кодагында 206 хой төрөн, чаш толү баа-за менди-чагай. Дагы-ныкчымыс болур дүжүк-ла-дыг хойку К. Салчакка ду-лаагы каларчылап чораа-ны алаа улуг дуза болуп турар. Сакмачылар С. Чу-

рунай, В. Нончат олар ху-лаэнген хураганнарын меиди ажаап, кызымаккай ажал-дап туралар.

Артын, Иштин Дөгелдерде № 2 хойку бригаданын малчыны кыштагалар ту-рар Ында хоочун малчын Улустарын Найралы ор-денниг элдегизи Д. Дот-панын кодагында 337 хура-ган, малчын В. Дотпанын кодагында 267 хураган ме-иди болуп турар.

Салбырын удуртукчу малчынынын хандырыл-ганын чөптүг кичээгиге салып турар. Малдын от-чөт-урун шын тургузары-

биле бригадаларда үчөтчи-терин быжыккан. Мал эчи-челери чаш хураганнарга сакмачыларын оя-шавида кылып турар. Эчи-челер, библиотека эргелекчи-ни, агитаторгар малчын ко-даннарге болуп үнүшкүн-нени организастан, мал-чынынын күзөлдиг ажал-чылар болуп туралар. Ком-сомолчу чолчагылар В. Шойлаа болгаш Т. Маады кылдыр коданнарын суг-биле хандырылаагы үзүк-тедилерин келген. Малчын-нар боттайынын дозукча-бо беш чылдын дортук чы-лыгын планын оонадаагы чылын долдур болгаш ажал күсөдизин дээш эрес-суду-ругу ажалдап турар.

А. ОЮН.

54 ТОННА ХӨЙНУ

«Алдан-Маадыр» совхоз-тун Ак-Даш сүт-бараан фер-мазы 1983 ажал-агы чы-лында сүт бодурунун план-ын 45 тоннага, күрүнеге садарынын планын 54 то-нага ажык күсөдизин, райо-нун фермаларынын ара-нында социалистик чарыш-тык болуп, партия райкомунун, райкукумун, ВЛКСМ райкомун, кедээ ажал-агы ажалдакчылары-ны профивелдег райком-ун шипчелер Кызыл тутун чаалап алган.

Амгы

Бөгүн — Корсунь-Шевченко тулчуушкунунун 40 чылы

Корсунь-Шевченко тулчуушкуну Ада-Чуртук Улут дайынынын тогузунда эң улут тулчуушкунуна бирээни кыдыр кирген. Аңаа дайынынын эң улут күжүн ко-
гуну узудур чылча шаккан. Ол тулчуушкунуну муруу чарында Днепр чогуна совет шерптерини дымка хой шаап халдашкынары бол-
гулаан.

Ол бүгүнүн түнелинде Днепр хеминг ортаагы агы-
мынга, чүгө Канев райо-
нунга, шыдап арт ар-
галык болган. Дайынынын
аңаа моонеттинген бөлү-
үс черин камгалаарына
таарымчалык байдалын
ажылап алган. 1-ги болган
2-ги Украин фронтунун
арында Корсунь-Шевченко
бедигеженин кырынга кам-
галалды тургускан, быгы-
лап турган. Немед-фа-
шисттик команддала чери
Днепр хеминг барын тала-
кы эринге фронтуну шу-
гумун катан тургузарын
болган хеминг барын эри-
ни Украинанын улуттук
болган кезде ажы-
агыйлыг районнарын боду-
га арттырып алырын орал-
дашкан, ол черин кызым-
кайы-биле камгалап тур-
ган. Бичалда-даа жедек-
терин ол планы бузуп
дүшкөн.

1944 чылдың февраль 17-
де дайынынын аңаа турган
бөлүк аг-шерин буруу-би-
ле чылча шаккан. Днепрге
камгалап катан тургузар

тааламы-биле немед-фашисттик
команддаладын планын
Корсунь-Шевченко тулчууш-
куну бузупкан. Совет ше-
рилер Днеприн барын
талакы эринге дараанын
тулчуушкунуна чоруда-
рынга таарымчалык байдал-
дарын алган болган чуртун
бүгү муруу талазын гит-
лерин эжелекчилерден хос-
таары дээр шаап халдаш-
кынын огулаан.

Корсунь-Шевченко тул-
чуушкунуна киришкен со-
вет дайынчылар олун чок
маадырды чоруктары кы-
лып турганнар. 86 дайынчы-
ларга, командирлерге Совет
Эвилелинин Маадыры атты

тывыскан болган муң-муң
кижиктерин ордендер болган
медальдар-биле шаңнаан. Ол
тулчуушкунга ук черин
ажылап турганнар бол-
ган партизандар совет
шерптерге идеялык дуза-
лааннар.

ЧУРУКТАРДА: Корсунь-
Шевченко тулчуушкуну
күргүскен чуруктук кезин;
2-ги Украин фронтунун
штаб начальни генерал-
полковник М. В. Захаров
Совет Эвилелинин Маршалы
И. С. Конева (1944 чылдың
фото-чургу).

СЭТА-нын фото-чу.

БИРГИ ЧЕР ДЭЭШ

Тымындын шыдыраа кы-
рууну хууда бирги чери
дээр шыдыраа маргылаады
бо хундерде эртин турар.
Ыдаа 24 кижикчилерин
9-у бирги разрадчылар, ар-
кандары ийги, үшүк раз-
ратчы спортчулары. Мар-
гылаада швейцар система-
бын обнатынып турар бол-
ган кыска хуусаа дүргө
доозары-биле 7 салгы ой-
наар.

Амдызында ийги раз-

рады М. Аңай-ол 4 кижик-
чи улаштыр уткан, соондан
кел чоруп чоккук удура-
ныкчымы В. Банасви, чар-
тык сан мурий берген. Эм-
чи М. Куулар, М. Аңай-ол-
га удуу каразы-биле ойнаш,
эге көштерде адым халаска
берген, дүжүп бээр ужурга
таварышкан. Ийги оюнда
В. Сарыглардан аштырыш-
кынын болган Д. Оңар бо
удаа тинделгеже дидим
чүткүлдүг ойнаан.

Шыдыраа

Ол ышкан дөртүк салы-
да О. Монгуш, А. Сулейма-
нов, Н. Куулар, О. Галатчи-
нов, В. Монгуш тус-тусуна
бир-бир санын алгылаан. В.
Иванов тургуш талазы-биле
эки байдалды орган, артык
көштер кылганын түнели-
нде В. Гребенкин-биле ха-
ймышкан.

Д. АРБАК.

АГИТБРИГАДАНЫН СОРУЛGAZY

Совет профессионалдар
эвилели — чуртун ажил-
чилеринин эң массалык
организациясы болупшаан,
күш-култура болган спорт
шмчозонинин хогжуде-
нелге сатын салышкын
кирип турар. Ол эвиледе
«Труд», «Спартак», «Бур-
евский», «Урожай», «Ломо-
товский», «Зенит», «Водник»
эки тара спорт нителде-
ри бектап турар.

Амгы үеде профэвиле-
дерин 131 мүн эе коллек-
тивтеринде 40 миллион хир
күш-културжулар бар.
Чуртун хой-хэй бугу-
леринде ажилдап турар кижик-
чилерин азыраада ийи кижик-
чилерин биезир-ле күш-кул-
туржу. Ол-биле чергелеш-
тир материал-техника ба-
за калбаган: 35 мүн спорт
тауларын, ойнаар 200 мүн
мөлдөр бар. Ажылаалы-
мышын чыл санында ула-
дып турар. Чижээлээр,
күш-култураны болган
спортту сайырадырынга
1982 чылда 797 миллион
рубльди үндүргөн.

СЭКП Топ Комитетинин,
СССР-ниң Министрлер Чөвү-
лелинин «Күш-културанын
болган спорттун массалык
чорутуу улам кыял көрдүр
дугайында» доктаалында үн-
дөрдү, бо беш чылда ба-
дүргө гимнастиказын ба-
ры 35 миллион кижикчилер
доктаамал хаара тударын,
кадыксымла бөлүктөрүн
болган нинти күш-дамыр
бетелелине чоруп турар
кижикчилерин санын барык
ийи катал көрдүдү, спорт

школаарынын четкини
улам калбартып сорулгазы
салган.

Күш-ажылчы коллективке
күш-култура ажилын бедик
денелге тургузары — күш-
ажылчы бедик бугу-
луну, кадыксымды, кижик-
чилерин хой-инти бедик
идеялынын үндөзүн болур
дээрин билдингир. Оң бир
барымыдазы күш-култура-
бын доктаамал оюнчегин
чорутуу кижиктер дымка эвези
аарып дээрин медицина
тодараткан. Ол дээрде, бүтү
чурттуу-биле алыр болза,
миллион-миллион камнап ал-
дынган күш-ажыл хунерин
Бичанган күш-кул-
тураны болган спортту өзү-
лүт хой-интинин болуулары
дээр Коммунисттик партия,
Совет чазак сатып салып
турар.

Массалык күш-култураны
болган спортту ажилчы чо-
нун хун бугу амдыралы-
бын холбайтары уенин
негелдес. Ол ажилдарын
чорударынын агараларын
бирээни — пропаганда болур.
Пропаганда — күш-кул-
тура шмчозонинин өскү-
дүкүчү, аңаа хамаарышкан
бүтү-ле мунайчы аргаш-
кынынын үндөзүн.

СЭКП ТК-нын, СССР-ниң
Министрлер Чөвүлелинин
доктаалында дүштүр СЭКП
Тыва обкомунун V плену-
мун шмчозонинин үдүртүл-
га болдурушаан. «Спартак»
спорт нителелинин респуб-
лика чөвүлели, күш-кул-
тураны болган спортту ажил-

чы чон ортузунга пропаган-
далаар ажилчы кичээлге
улаштырган. Тывага спорт
болган күш-култура шм-
чозонинин идеялык-лиге-
ринин бирээни Владимир
Янче-болдун үдүртүлгө-
зын тургустунган. «Хүреш»
агитбригадазы беш чыл дү-
гүзүндө эвези эс тодарай
ажылдарын кылып чоруту-
лаан. Ук агитбригадазын
ажыл-чорудулазынын кол
сорулазы күш-кул-
тураны болган спорт-
ту чон ортузунга
пропагандалап, партия, со-
вет, профэвиле болган
комсомол, хой-инти органи-
зацияларын үдүртүлгө-
лөрүн ол ажилчы кичээлге
салырын чедип алыр болуп
турар.

1983 чылда «Хүреш»
агитбригадазын адресине
Чон-Хемчик районун аны-
ктарында, «Совет Тыва»,
«Чыраа-Бажы» совхозтар-
дан, Кызыл хоорайнын дээр-
де болган ортук өөрдүл-
ге черлеринде база өскө-
дө коллективтерден өөрүп
четтиришкенин чагалаары
келген.

Улус депутаттарынын
Чон-Хемчик райкүсөмон-
ун даргазы Д. Куулар бо-
луну чагаазыда. «Хү-
реш» агитбригадын чор-
удуп турар ажилын оң-
загай даштыг талазын бис-
тай районун ажилчы чо-
ну, ажилдарын үнелер турар.
Кижикчилер коммунисттик
модушчаар болган мораль
кижизидилгезинге эвези
эес идиги бээр. Ук кол-

лектив күш-култураны бол-
ган спортту чон ортузунга
пропагандалаарынын база
бир чаз хейрин тапкан-
дыр» — деп бизжон.

Агитбригадын кылып
чоруткан ажилдарын
түнелинде эвези эс чам-
дык эки чүдүлгө чедип ал-
дынын турар. Райондарда
болган хоорайларда хурешке
хандыкшылыгынын саны
өсүп, оларын мергежил
бедер. Оларын аразында
эвиле болган делегей чер-
гели маргылаада кижик
жигит турар спортчуларын
саны немезин турар апа-
ган. Бо талазы-биле респуб-
ликада хуреш федерациязы-
нын даргазы Ш. Д. Куулар,
оң оралаалы В. С. Бие-
сов база А. С. Сандан оларын
кирген үлү эвези эес.

«Спартак» эки тура спорт
нителелинин Топ чөвүлели
«Хүреш» агитбригадын
ажылын үнелер көргөн. Ол
агитбригадын мурунчы
агитбригадазын өөрентир-
биле өскө областарык бол-
ган крайларга тараткан.

«Спартак» нителелинин
«Хүреш» агитбригадазы
Совет Тываын 40 чыл оюна
үштүктү ажилчы чон орту-
зунга күш-култураны бол-
ган спортту улам массалык
болдууры-биле тодарай
планын тургускан болган
ол ажилдарын амдыралга
херек кырында боттадылар
дээр хемчеглерин ал чору-
дуп турар.

К. ХОВАЛЫГ,
агитбригадын кижигүн,
спорттун национал хейрле-
ринге РСФСР-ниң спорт
мастери.

ЧАА СЦЕНА ДЫЛЫ-БИЛЕ

Республиканын хөгжүм-
шин театры тыва шинин
хоочун чогаалы «Хайраан
ботту» чаз үндүргүзгөн
боттандырган. Ону режис-
серлар К. Сагды биле С.
Петренко немезин тургус-
кан. Бо удаа В. Көк-оол-
дун суратлыг шининин те-
атрын сценазынга дөрт ду-
гаар тургустунуп турары бо.

Шинин чаз үндүргүзгөн
эзелгинден бээр эвези эес
үс өркен-даа болза, оң ду-
гайында салал-оюндарын
көрдүрүр ам-даа орай эес.
Чаз «Хайраан бот» дугайы-
нда маргылаа көрүчү-
лерин аразында уламчыла-
шышкан.

«Хайраан ботту» чаз
тургусканын нияти-биле
театрын бөгүнү чо-
гаалдык ажилында
аңаа-ла солун чүве эес, а
харын чедипкини деп сана-
ры чугула. Ону белеткэн
коллектив көрүчүлгө эс-
тетикти өөрүшкүн берген.

Шинин эзелгинден уюнга
үндүр оң дымчылыгынын
ныг-даа, оюн-хөгүд-даа чер-
лерин алап-ла сеткил ханып
көөр бо.

Тургузукчулар этнографи-
змден ушунуп, колдуунда
сценадын метафоралыг уран
аргаларына дайыгы, маа-
дырларын ишти-хөгүнүн ха-
шы ажадыр болган шинин
эмоционалдыг талазын дыч-
ымдар сорулганы боттарынын
мурунга салган.

Олар чырык болган хөг-
жүм каасталганын таарым-
чалыг ажилдап. Баштайгы
көкөгө ажилчылары билек,
карагы сценада олу-солу
чырыкылаан оң-баазып
оттар дүзүрүнүн байдал-
ды үндүрүп кээр. Сары-
ашактын көрүчүгү дүштөн
оттуп чадап чыдарын шак
мынчаар чечен дамчыткан.
Ол ышкан чам алгызын көр-
гүскөн эпизодту база-ла чы-
рыкы-биле көнүчү мерген
күштелдирген. Эки таарым-
чырган, уныгылыг бурун хөг-
жүмге үдеткен, улустун
личинти болган баштак ыр-
лары-биле кудуралдын, оюн-
хөгүд болган ынакшылыгын
хөвнерин сценага тургузуп
турар.

Режиссер биле актёрну
уаураалаштыр күсөл мен-
де чок. Чүгө оларын бир
баг бооп ажилдаанын түн-
елинде өзүлүг шин көстүп
кээр. Бичалда-даа тодарай
рольче эжикти ажилдарын
дүзүгү актёрнун холууда.

«Хайраан ботта» арти-
стерин оюнунда колдуунда
дески чорук чедип алдынган
деп болур. Кол маадыр —
Кара. Шинин утка-бодалы
ол ову-хейрде моонеттин-
ген. Каранын ролон өскө
персонажтарын иштинде
оңаланып унуп турар кыл-
ды күсөдирин амыр эес.
Мындыг нарын чогаалдык
сорулганы биезде К. Музук
төлөпкү чуксеткен. Талан-
туулук артисттик тургускан
ову-хейри тыва көрүчү-
лерин сазымында быжыг
синигип арткан.

Бөгүн Каранын ролу Та-
мара Ондарга оналган. Бир
эс соруктуг ойнап турар
амык артист кол маадыр-
нын ову-хейрин ол-ла шиг-
биле улам сайырадып,
ылаңгыя Каранын монологу-

нун хаймынгы сымлын до-
лу дамчыдыр апар бол-
за, оң күсөлдөзи респуб-
ликада амгы театр уран чү-
лүдө онзагай чүүл апарып
болур.

Ол ышкан өскө-даа арти-
стерин (В. Бады-Сагаан, Е.
Кенденбил, С. Монгуш, А.
Куулар, В. Серен-оол, А.
Тавакай, Х. Конгар болган
өскө-даа) оюнунда мар-
гылаа чок амдыралы
шыныг, профессионал мер-
гежилди болган көрүчүл-
гө таарымчан чүдүлгөн ий-
тип болур. Бичалда-даа бо
удаа бистик чугалаксаар
бодан чүвеис өскө. Чүд ди-
е, шинин чурук каастала-
зы-биле төнчүзүп дугайын-
да элзон делгереней чугаа-
лаары чугула деп бодалды
бис. Чүгө дээрде, чаз «Хай-
раан ботта» хамаарыштыр
кол маргылаа бо ийи айты-
рыгы долгандыр чоруп ту-
рар.

«Хайраан ботту» моон
мурунда өг иштинге, ча-
раш бойдуска бараанын
көргүзүп турган. Улустун
пат чапчыканы мындыг
каастала шинин бо
үндүргүзгөн чок. Режис-
серлар бисте чурукчу
өскө-даа оюнуна шин-
лиг алган. Сценадын му-
рунда ийи кокалааны аяш-
шай кижилди хергеш.

Артык планда көгүлдүр
куу, орбак-сарбак пөс ас-
кан, — ол-ла. Бичанган олар
болушкунунары эртер че-
рин олаан көргүзгөндей
ойталаш, үстүндө символду
хейрлер-биле болушкуну-
нын аразында ассоциативтик
(домейлзешкиниг) харыл-
заа тургузар деп орадаш-
кан. Чурукчулар сазымын
биле чаз уран арга сценада
амдыралдын эмоционалдыг
үзүр-утказын илердинге
дузалаар метафора болуп
ужурадып турган.

Мындыг уран дилзешки-
нде кем чок. Бичалда-даа чур-
рукчу шилип алган нарын
аразынын онзагай чечен
шынарын ажылап шыда-
ваан. Оң каасталазынын
эдэртингилгү утказын, бо-
лушкунунарга хамаарыла-
зын көрүчүлөр шүүт эскер-
биз. Оң туржук мындыг
ужуру билдинмес шенеле
залдын дөрт удураанын
кынынга таварышкан. Ында
кили бистестер чүве чок.
«Хайраан ботту» мунга-
рал, оюн-баштак, килең хо-
лушкан хой аяны утка-бо-
ды чыгыс аял символдук
каастала-биле кайып дам-
чытынар ийик.

В. Көк-оолдун шининин
төгүлүг болган социал-пси-
хологтук идеялык утказы
тываларын бурунгу оран-
саазы өтүп болган каас-
чараш бойдустун хейр-дүр-
дүзүндө хоорудулар илерет-
тимес хейрлиг. Өг биле
бойдус — үс-шагыч, оран-
чуртун аттыманс демлекте-
рир. Ал ол демлектер «Хай-
раан ботту» көргүзүп
бурунунда синген болгай.

Натурализм, этнографи-
змче дедир тыртар дээр кор-
дал менде чок. Бичалда-даа
өтүп болган бойдустун
ову-хейрлерин дедир та-
даргай дөдөлдөрдөн хос-
таш, сценага таарыштыр
бир яны чүгө ажылап бол-

бас деп. Чижээлээр, өгүч
моон мурунда ышкан, на-
туралдыг хемчө-биле, барык
бүдүн дериг-херексели-биле
олчаан айтпайн, шөлүн
калбартып, иштин байда-
лын ийи чагыс эт-биле дүр-
зүлөш, шинин чеченин
дыңзыдып, аңаа, национал
төгүлүг шининин черас
кирип болур.

Бөгүнү «Хайраан бот-
ту» төнчүзү база чурук
каасталазында лудак чок
шугалаанын үндүргөн.
Ботта хамаарыштыр тож
түндөлдү кылыр негеттинип
турар. Мээк бодалым болза,
режиссерлар шинин төнчү-
зүн оригиналдык өскөр
таарыштырган, шын кыл-
ган. Чүгө мындыг?

Чөк-оол болушун шинин
төгүлүгүн аас чогаалын
ныгетелдизинге дүштүр
чогааткан турган. Улустун
тоолдары мындыг бак чүве-
нин үлгүлөдүшүн мыла-
шаагы оонаштырып доос-
тур. Ол дээрде боттуг шин-
ны эес, а оптимисттик ку-
сөлдү дилетерин фольклор-
жу утаабылалдыг онзагай
чүгүлү-дүр.

Бичалда «Хайраан бот»
болза чүгө сюжетти төгүт
чугалап утаткан боордан
башка уранчыдып, боттан-
дырганын биле долу реалист-
тик чогаал бооп турар. А
автор-биле оң башкы чара-
ан режиссер И. Исполнев
ук шаанда «Хайраан бот-
ту» нияти-биле амды-
ралчы шининг утказынга
дүжүп турар төнчүнү ты-
лаан.

Тыва улустун төгүзүндө
(чаз-дайынын санааска)
кандыг-даа чөрүлдөзүк
кижи амыгынга чедер чы-
чыт берсе турбаан. Феодал-
дып бу-төргөс уауру тура
халас, алаа-маадырлар
бисте өскөт дайыларынга
кызыл, мал-маганын күш-
биле үс суруп ал турган
боордан аңаа оларын
чангызынга-даа хол дегейн
барганы бистик бурунгу-
ларыстын тогтуп, кижик
чангылы-биле тайылбырла-
тынар. Аңаа көрдө, эрге-
чагырганы холда туткан до-
жуметтер чоңун шыннын
чоруунга күш четпейн, амы-
тынга чедип турганын
барымдааларын эртен үс
сөгөп турар.

Шак-ла моон үкүрунда
«Хайраан ботту» түнел
көргүзүп режиссерлар ав-
торуундан сыр өскөр тур-
гузуп, мурунунда ышкан,
Селен, Кенден-Хуурака
элес а Кенден-Хуурака
Селдин бижектертер кылдыр
чаартып кылган, төгүлүн
шынынга болган сюжеттин
хосжүдөзүнүн чогиназынга
таарып турар.

Шинин чаз үндүргүзгөн
төгүлүг чамдык көрүчү-
лүгө: дайын тиниле,
шын аштырган дээр көнүгүт
түнел үндүрүрүн сылдаг
берген.

Шынал-ла ындыг бе? Кен-
ден-Хуурак тилекчин бооп
арткан бе?

Чок, мындыг эес. Кижик
амызын чок кылал каа-
ры дээрде оңу тиниле оң
эс деп. Хемингуэйин чуга-
лаанын көнүчү шын. Кара
биле Селдин тынынга чег-
кени болза Кенден-Хуурак-
тын тилелгези боордан

А. КАЛЗАН.

Т е а т р

ФЕВРАЛЬ 17-ДЕ БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — «Уе». 8.45 —
Гимнастика. 9.00 — Олим-
пиадын хун демделди.
9.15 — Чалыларын уран
чогаалдылары. 9.45 —
«Шорс». Уран-чечен фильм.
11.35 — Чаз медээлер.
14.30 — Орус чугаа. 15.00 —
XIV олимпийкин оюннар.
18.00 — Сонгудаларга ут-
күштүр. 18.30 — Докумен-
талдык фильм. 18.45 — Бо-
гүн делегейде. 19.00 —
XIV олимпийкин оюннар.
21.00 — «Уе». 21.40 —
Олимпиадын хун демдел-
ди. 21.55 — Музыгалыг
дамчыдыла. 22.30 — Доку-
менталдык телефильм.
22.45 — Бөгүн делегейде
23.00 — 01.25 — XIV олим-
пийкин оюннар.

НИНТИ ПРОГРАММА

МОСКВАДАН
8.00 — Гимнастика. 8.15 —
Эртем-негтерелди фильм.
8.35. 9.35 — География. 8-
ны класс. Урал району.
9.05. 13.00 — Англи дым.
Өөрдигерин 1-ти чыл.
10.05 — ПТУ сургуула-
дыга. Нинти биология.
Бойдус дугайы. 10.35. 11.40 —
В. П. Катаев. 5-ны класс.
11.05 — М. И. Глинка.
«Вальс-фантазия». 12.10 —
Төгү. 4-ку класс. Баштайгы
беш чылдар туугалары.
12.40 — Бойдус дугайында
билиг. 3-ку класс. Ара-
мын одовчуну бойдуз.
13.30 — ССРЭ-нин улустун
башкызы А. Г. Караевтин
дугайында телеосер. 14.00 —
Эртем-негтерелди фильм.
14.15 — Школа реформы-
нын дугайында СЭКП ТК-
нын төлөвлөп чугала-
ашып тур. 14.40 — «Чу-
рагыш». Тележурнал. 15.25 —
Чаз медээлер. 15.30 —
18.40 — Чалсар. 18.00 —
Чаз медээлер.

КЫЗЫЛДАН
18.20 — Документалдыг
телефильм. 19.15 —
«Азия төвү». 19.45 — Теле-
медээлер. 19.55 — Чарла-
дар.

МОСКВАДАН
20.00 — «Тамчытыг уду-
нар, чаштар». 20.20 —
Арктикага экиндриништин
дугайында документалдыг
фильм. 21.00 — «Уе». 21.40 —
«Чүгө моон-холла-
га» деп уран-чечен теле-
фильм.

Республиканын шовар бу-
дугаар, хат кошкан. Дүне
агаарын тембратуразы
58—43, чамдык черлерге
28—33 градус соор. Хундус
24—29, чамдык черлерге
17—18 градус соор болур.

Кызылга чуга будугтар.
Дүне агаарын температура-
зы 40—42, хундус 24—28
градус соор.

Редактор В. С. ШАРАВИН.

ФЕВРАЛЬ 17-ДЕ

«НАВЯРАТ» «Есн враг
не сдастся». 9.30, 11.20,
13.10, 15.00, 16.50, 18.40,
21.00 шаңтарда.

«ПИОНЕР» «Бой, кобвой,
пой!» 9.30, 13.20, «Кино-
сборник» 11.10, «Найти се-
бя в жизни» (К